

Téereb Daniyel — Téeméer ak juróom-ñaar fukk ak juróom-ñettçiim juróom-ñatt bi

Melo yiy wax ak baat-u-Yàlla: Naka Daniel 11 di fés ci bés yu mujj yi

Jeff Pippenger

2024-04-08

Saar yi fukk ak juróom-benn ba juróom-ñent ci Daniel saari fukk ak benn dafa tegtal jaar-jaaru taariix bi tàmbalee ci yoonu dibeer bu ñu bëgg a indi léegi ci États-Unis, ba ker ba Mikayel taxaw, te jàppale nit ñi tëj. Moo tax itam mu tegtale jaar-jaaru saar yi juróom-benn ba juróom-ñent ci benn saar boobu.

Waaye ki ñew ci kawam dina def ni ko neex, te kenn du taxaw ci kanamam; dina taxaw ci réew mi tedd, te ci loxoom la dees ko yàq. Dina jublu itam ngir dugg ak dooley nguuram gépp, ak ñi jub ñoom itam ànd ak moom; noonu lay def. Dina ko jox doom ju jigéen, ngir yàq ko; waaye du taxaw ci wetam, te du boka ak moom. Gannaaw loolu dina jublu dunu bérab yu wër géeg, te dina nangu yu bare; waaye boroom kilifag boppam dina tax ba xaste bi mu indi noppi, te xaste bi du des ci kawam, dina ko delloo ci moom. Noonu dina jublu ca kerrug réewam, waaye dina tëx te daanu, te deesu ko gisati. Daniel 11:16–19.

Bi Bëj-góor White waxee matug yemu ci Daniel saar fukk ak benn, mu wax ne, «barabu ci taarix bi mat na ci wax ju bind jii, dina dellu amaati.» Aaya yi nekk ci ñaar-fukk ak benn ba ñaar-fukk ak juróom benn dañuy delloo taarixu wax ju bind bii ci njubteem. Aaya yooyu amoon nañu ba Roma bu bokkoon ci jaamono xonq yi jëlée nguuru adduina bi, gannaaw dafa jëkk a nott ñetti gox yu nekk ci suuf.

«Waxoon Misra manul a taxaw ci kanam Antiochus, buur bu bëj-gànnar, waaye Antiochus itam manul a taxaw ci kanam waa Room, ñi léegi dikkal ko. Kenn réewat mënatul woonati a jéem a bañ doole jii di yokku. Sëriya dafa neen, te yokk nañu ko ci mbooloom nguurug Room, bi Pompee, ci atum kanam Kirist 65, ñàkkalée Antiochus Asiaticus ay alalam, te wàññi Sëriya ba mu nekk ab prowins bu Room.»

“Doomu doole boobu waroon na itam taxaw ci Réew mu Sell mi, te yàq ko. Rooma booleewoon na ak nit ñi Yàlla, maanaam Yawut yi, ci bennoo, ci atum 162 lu jiitu Kirist; te bu ba noppi, dale na fa mu am berab bu mag ci kalandriye bu yëgle. Waaye nag, jëmoonul nguur gu dëgg ci kaw Yude, gannaaw njëlte gu mat, ba ci atum 63 lu jiitu Kirist; te ba noppi lii la ca toppoon.”

«Bi Pompee delloo ci xewoon ci say bataaxal ba ngir doon xeex ak Mithridate, buur bu Ponto, ñaar ñoo bokkoon di ñaawante ngir kaalaama Judée: Hyrkanus ak Aristobule. Seen mbir agsi na ci kanamu Pompee, te mu gaaw a gis ne waxi Aristobule amuñoo njub; waaye bëgg na jël yoon bu mu yàgg a bëgg, maanaam bataaxalam ba mu jëm Arabia, ba noppi dellusi, daldi àtte seen mbir ni ko a mel ne moo jub te baax. Aristobule, bi mu xam xalaatu dëgggu Pompee, gaaw na dellu Judée, daldi armasi ay nitam, waajal aara bu tar, dogoo ne ci bépp ñakk, dina bàyyiwul

kaalaama gi, gi mu jàppoon ne dees na ko àtteel kenn ku ko gën. Pompee topp na dawkat ba bu baax. Bi mu doon jegesi Yerusalem, Aristobule, tàmbalee tuub ay jëfam, génn na ngir daje ak moom, te jéem a yokk jàmm ci mbir mi, di digg njubte gu mat ak xalis yu bare. Pompee, bi mu nangu joxe boobu, yónnee Gabinius, mu jiite kurélu xarekat yu ndaw, ngir dem jot xalis ja. Waaye bi njiitu xare boobu agsee Yerusalem, gis na bunt yi tēj ci kanamam, te ñu wax ko ci kaw tata yi ne dëkk ba du sax ci kóllère ga.»

“Pompey, ngir bañu ko man a nax ci noonu te mu des ci amul mbugal, mu takk caad yi Aristobulus, ki mu doon denc ak moom, te ci saa si mu jëm Yerusalem ak ñépp ay xarekatam. Ñi topp Aristobulus bëgg a aar bërëb ba; ñi topp Hyrcanus bëgg a ubbi bunt yi. Gannaaw ñoom ñoo gën a bare te ñoo not, Pompey jot na ci dugg gu amul tere ci dëkk ba. Bi loolu amee, ñi topp Aristobulus daw dem tundu kër Yàlla ga, ndaxte dañoo fas yéene bu mat sëkk a aar bërëb boobu, ni Pompey itam fas yéene a nangu ko ci doole. Gannaaw ñetti weer, ñu far benn xotti miir mi mu doy ngir jëfandoo ca neen, te ñu nangu bërëb ba ak noonu ci dojgu saamar. Ci rey-rey ju metti ja toppoon, fukk ak ñaarni junni nit ñu rey. Daf doon gis-gis gu yëngal xol, ni taalifkat bi waxe, gis saraxalekat yi, bi ñu nekkee ca jamono jooju di liggéeyu jaamu Yàlla, ak loxo yu dal te ak yéene yu sax, di wéyal seen liggéey gu ñu daan faral di def, mel ni xamuñu dara ci mbirum jaxasoo gu soxla ga, doonte seeni xarit dañuy daan ñu ba ñu dee ci seen wër-gi-yaram, te doonte yeneen saa seeni deret daan jaxasoo ak deretu seeni sarax.”

«Bi Pompei taxawée xare ba, mu daane yi Yerusalem, jox ci réew yu bari, jële leen ci kiliftéef Yudee te jox leen ci bu Siri, te teg galag ci Yawut ya. Noonu, ngir yoon bu njëkk, dafa nekk ne Yerusalem duggle na ci loxo kàttan googu ci ndam, moom mi waroon a téye “suuf su màggat si” ci jàpp gu weexam ba mu ko yàq lépp.»

« AAYAAT 17. Mu war a jublu ngir dugg ak dooley nguuram gépp, ak ñi jub ñi ànd ak moom; te noonu lay def: dina ko jox doom ju jigéen ñi, ngir yàq ko; waaye du taxaw ci wetam, te du bokk ak moom. »

“Évêque Newton joxeene naat bu bees ngir saar bii, te loolu mel ni day wax gëna leer li mu tekki, nii: ‘Moom itam dina jublu ngir dugg ak doole ci bépp nguur gi.’ Saar 16 indi na nu ba ci nootug Siri ak Yudee ñu Rom defe. Rom dafa woon noot ba noppi Maseduwan ak Tiras. Misra rekk a desoon, mooy ‘bépp nguur gi’ gu Alekandar, te boobu nguur nekkagul woon ci suufu kàttanu Rom; te boobu kàttan taxawoon na léegi, jublu ngir dugg ak doole ci réew ma.”

“Ptolémée Auletes dee na ci atum 51 b.c. Mu bàyyi kaalag ak nguurug Esipt ci doomam góor bu njëkk ak doomam jigéen ji, Ptolémée ak Cléopâtre. Ci ay ndigëlam mu teg ne dañuy séyandoo, te bokk nguuru; te ndaxte dañoo ndaw, dees leen wacc ci sàmmu waa Room. Xeetu Room nangu nañu ko, te tànn Pompey muy sàmmkat ndaw ñi doon way-don ci Esipt.”

“Ndeyu bu yàggul woon na ci gannaaw loolu diggante Pompey ak Caesar, ba xare bu siiw bi ñuy wax Pharsalia amoon diggante ñaari kilifay xare yi. Gannaaw ba ñu daane Pompey, mu daw dem Misra. Caesar topp ko fa ca saa sa; waaye bala mu agsi, Ptolemy, ki mu nekkoon saaykatam buñ ko teg, rey na ko ci yoonu toroxte. Moo tax Caesar jot ci tannée gañu joxoon Pompey, muy saaykat Ptolemy ak Cleopatra. Gis na Misra nekk ci jafe-jafe yu tar ndax ay yëngu-yëngu yu biir réew mi, te Ptolemy ak Cleopatra dañoo soppante ba neexul seen

diggante, te moom itam ñu dindi ko wàllam ci nguur gi. Rawatina loolu, yëgagul woon dara ci wàcc Alexandria ak ndaw mbooloom xare, 800 kawar ak 3200 doxandéem, ngir seet mbirum xuloo boobu ak jéem a ko àtte ba noppi. Naka jafe-jafe ya di yokku bés bu nekk, Caesar gis ne ndaw mbooloom xareem doylul ngir taxawal boppam fa, te gannaaw li ngelaw gu bëj-saalum ga di wal ci jamono jooju tere ko bàyyi Misra, mu yónnee ca Aasi, di santaane mboolem xare yi mu amoon ca wàll woowu ñu dikk ci dimbali ko gaaw gaaw.”

“Ci anam tiit gu mag, mu dogal ne Ptolemy ak Cleopatra war seen seeni mbindaan yi, te ñëw ci kanamam ngir ñu àtte seen juumte yi, te topp dogalam. Ndax Misra nekkoon buur bu boppam, dogal boobu bu am tiit gu mag jàppees na ko ni toroxal ci sago buuru réew ma, ba tax Misra yi, ñu mer lool, jël yéene ngir xare. Caesar tontu ne dafa def loolu ci dooley bëgg-bëgg seen baay, Auletes, mi teggoon ay doomam ci wottug senaa ak askanu Room; te lépp sañ-sañ boobu léegi dafa dal ci kàttanam ci nitam ndax dafa konsul; te ne itam, ni ki leen di wottu, am na sañ-sañ àtte seen diggante.”

“Njiit bi ñëw jox ko ci kanamam, te fal nañu ay wakiil ngir ñu àtte kàdduy kurél yu wuute yi. Cleopatra, mi xamoon néew-néew gu mag bi daan am, ci mbëggeel njiitu Rom bu magg ba, àtte na ne rafetug dëkkam ak feeñam dina gën a am doole ngir jëfandikoo àtte ci njariñam, lu ëpp wakiil wu mu manoon a jëfandikoo. Ngir agsi ci kanamam te kenn xamu ko, mu jël pexe bii di topp: dajal boppam yépp ci biir pakketu yéré yu ñu dajale, Apollodorus, jaamamam bu Sicilia, denc ko ci ab loxob mbubb, laxas ko ak ngërëm, te yékkati ko ci ati-dooley dëgër yu mel ni yu Hercules ci bëtam, dem seet néeg yi Caesar nekk. Naka la wax ne am na ndawtal ngir kilifa gu Rom ga, ñu may ko mu dugg ci buntu kër gu ñu daan wottu, mu dugg ba ci kanamu Caesar, te wàcci yeb bi ci tànkam. Bi Caesar ubbee pakketu bu am dund bii, xoolal, Cleopatra bu rafet ba tax a feeñoon taxawoon na ci kanamam. Pexe boobu nag, xanaa ne, du ko tax mu mer; te gannaaw doon na nit ku mel ni ñu ko melal ci 2 Piyeer 2:14, Rollin nee, gis-gis bu njëkk rekk bu mu gis nit ku rafet loolu, amoon na ci moom lépp lu mu bëgg woon.”

«Caesar dafa santa ne nattu ne doom bi bopp toog ngir ñu toog ci gàngune gi, ni ko yéene bi ci testamaañ bi waxe. Pothinus, mi nekkoon njiitu kaw ci mbirum réew mi, te moo gëna jëfandikoo boppam ci génne Cleopatra ci gàngune gi, ragal na li mën a xew ndax délluwaayam. Moo tax mu tàmbalee yëngal kiir ak noonu mbugal ci kanam Caesar, di xëccal ci biir nit ña ne dafa nar, ci mujj, jox Cleopatra doole ji yépp moom rekk. Gaaca gu ubbeeku gaaw a topp ci loolu. Achilles, jiite 20,000 nit, jëm na ngir dàq Caesar ca Alexandria. Caesar, ak xel mu rafet, daldi taxaw ay nitam yu néew ci yoon yi ak pexe yi ci dëkk bi, ba tax ne amul jafe-jafe ci bëttaat xare ba. Waa Ejipt jëfandikoo nañu seen kàppal yu ndox ngir alag mbootaayam ga ci géej. Moom itam, dellusi na leen ak lakk seen ga. Ndax ay gaal yu doon lakk yooyu nguur nañu leen ba jege dexu dock bi, ay tabax yu bari ci dëkk ba dajal nañu lakk, te kër gu mag gu bindkat yi ca Alexandria, gu am lu tollook 400,000 téere, dafa sank.»

“Naka xare bi di jeex, Caesar yónnee ñu ci bépp réew yu ko wër ngir wut ndimmël. Gàll yu bare lool jóge nañu Asia Minor ngir dimbali ko. Mithridates dem na Misra ak mbooloom xare bu ñu dajale ci Siri ak Cilicia. Antipater wa Idumea bopp na ak moom ak 3,000 Yawut. Yawut ya, ñi doon yor buntu jëfandikoo yi dugg Misra, may nañu mbooloo ma mu weesu te kenn tere ko. Buñu ko dimbalewul woon noonu, pexe mépp bi dafa wara neenal. Agsi gi mbooloom xare

mii agsi moo dogal mbir mi. Xare bu am solo lool am na ci wetu dexe Nil, te mu jur ndam gu mat sëkk ngir Caesar. Ptolemy, bi muy jéema rêccu, lab na ci dex ba dee fa. Noonu Alexandria ak Misra gépp nangoo nañu ci moom mi daan. Léegi Room dugg na ci biir te jëfandikoo na réew mi yépp, mooy nguur gu njëkk gu Alexander.”

“Ci li mbind yi wax ci bind bi”, am na lu wér ne mooy Yawut yi, ñoom ñi ko joxe ndimbal li ñu waxoon ba noppi. Su fekkee ne amuloon loolu, war na woon a lajj; waaye ndimbal loolu, dafa noot Misra bépp ci sañ-sañam, A.K. 47.

“‘Doomu jigéen ñi, ngir yàq ko.’ Nafar gi Sezar dafa amoon ci Cleopatra, te moom la amoon benn doom, bindkat taarix bi jox na ko ni mooy benn rekk sabab bi tax mu dugg ci xare bu metti loolu ni xareb Misra. Loolu tere na ko mu nekk ca Misra lu yàgg gën a yaakaaru ay mbiram, ndaxte dafa doon jëfandikoo guddi yépp ci reer ak naan ak buurub jigéen bu yàqu ba ñàkk kersa ga. ‘Waaye,’ yonent bi wax na, ‘du taxaw ci wetam, te du bokk ak moom.’ Gannaaw ga, Cleopatra boole na boppam ak Antony, noonu Augustus Caesar, te jëfandikoo na kàttanam gépp ngir wër Room.”

“‘AAYAAT 18. Gannaaw loolu dina jublu xoolam ci dunu, te dina nangu yu bari; waaye buur bu taxaw ngir boppam dina tax ba yéjj ga mu joxe bàyyi; te du ak yéjjam boppam, dina ko delloo ci moom.’”

“Xare ak Pharnacees, buur Bosphorus bu Cimmériens, mujj na ko jële dëgg ci Misra. ‘Bi mu agsee fa noon yi nekk,’ la Prideaux wax, ‘moo ci tegul benn noflaay, mbaa moom, mbaa ñoom; waaye ci saa si la leen song, te am ci ñoom ndam gu mat sëkk; te mbir moomu dafa ko bindal benn xaritam ci ñetti baat yii: Veni, vidi, vici; Maa ngi ñëw, gis naa, daan naa.’ Wàll wu mujj wii ci aaya bii dafa ëmb ab lëndëm bu am solo, te am na wuute ci gis-gis yi jëm ci ni ñu koy jëfandikoo. Am na ñu koy teg gannaaw ci dundug Caesar, te dañuy defe ne gis nañu ci moom matug kàddu gi ci xuloom ak Pompée. Waaye xew-xew yi jiitu ak yi ko topp te yonent bi leeral bu baax, dañuy sunu gaññi ba nu wut matug wàll wii ci yëgle gi diggante ndam gi mu am ci kaw Pharnacees ak dee ga Caesar ci Room, ni ko aaya bi topp di wone. Ab jaar-jaaru nettali bu gën a yaatu ci jamono jooju mën na feeñal xew-xew yu lay def ngir jëfandikoo waxtaan wii bañ a am benn jàq-jàqal.”

“‘AYA 19. Noonu mu jublu kanamam ci dëkkam: waaye dina tàbbi di daanu, te deesuko gisati.’”

«Gannaaw ndam lii, Caesar daan na yeneen xaaju parti Pompei yi ñu des, mooy Cato ak Scipio ci Afrig, ak Labienus ak Varus ci Espaañ. Bi mu delloo Room, “kërug ndëyam réewam,” ñu def ko diktaator bu sax; te ñu may ko yeneen kàttan ak teral yu mel ni ko defoon ci dëgg moom boroom bu mat sëkk ci mbind mi yépp. Waaye yonent bi waxoon na ne dina lëf ba daanu. Kàddu gi dafay tekki ne daanugam dina yéeme te xel du ci nekkoon, mel ni nit ku dafa lëf ci yoonam ci mbir mu xelul. Te noonu la nekke woon ci góor gii, mi xeex ba nott téeméeri xare yu juróom, nangu junni dëkk, ba rey tamit benn milyoŋ ak téeméer ak juróom-ñaar-fukk ak ñaar-junni nit; waaye daanuwal ci riir xare ak waxtuw njambaar, waaye daanu na bi mu foogee ne yoonam rafet na te ñu dajale ko ay tóor-tóor, ak bi ñu yaakaaron ne musiba sore na; ndaxte bi mu toogee ci néegu senaa bi ci kaw nguuram gu wurus, ngir jël ci loxoy kuréel googu

turu buur, paaka buy wor te jóge ci naaféq gu dëgër daldi ko dóor ci xol ba. Cassius, Brutus, ak yeneen njurekat yi daanu ci moom, mu daanu, ñu watti ko ñaar-fukk ak ñett i gaañu. Noonu la lëfee bu yàggul ba daanu, te giseesatu ko, atum Kanam 44.» Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 258–264.

Matteyam doxalin yegg yi ñu matal ci jamono ci Roma buy topp Yàlla yi (buur bu bëj-gànnar bi), bi ñu ko teggee ci gàngune, mooy ab jaar-jaaru mbindum taarix buy misaalal jaar-jaaru Roma gu bees gi ñuy yëkkati ci gàngune ci booloo gu ñetti wàll, gi di am ci yoonu Dibéeri bu bëgg a ñëw. Taarix boobu itam ñu ko misaalale ci aaya yu ñett-fukk ak benn ba ñett-fukk ak juróom-benn, yi waxoon kañ la ñu njëkk a teg papaas bi ci gàngune ci atum 538. Aaya yu fukk ak juróom-benn ba fukk ak juróom-ñent, ak aaya yu ñett-fukk ak benn ba ñett-fukk ak juróom-benn, ñoom ñépp dañuy tegtal yéeg ak daanu gu mujj gu jigéenu moytu Tir. Taarix boobu itam ñu ko wonewoon ci aaya yu juróom ba juróom-ñent, ba buuru bëj-gànnar bu njëkk bi sampoonnee ginnaaw ba mu nootee ñetti gox yu mel ne yu mel ci suufu. Gannaaw loolu mu dugge ci kóllère ak buuru bëj-saalum bi, waaye dafay xàddi kóllère ga, te ci tontu boobu buuru bëj-saalum bi jox ko gaañu rey, te buuru bëj-gànnar bi dee ci njaamug Misra.

Saar yi juróom ak ñent ba juróom ak juróom, saar yi fukk ak juróom benn ba fukk ak juróom ñent, ak saar yi fanweeri ba fanweer ak juróom benn joxe nañu ñetti rëdd yu yonent yu mat ci saar yi ñeent fukk ba ñeent fukk ak juróom. Bi Rakk bu jigéen White waxee ne “lu bare ci jaar-jaaru mboolem nettali bi mat na ci yonent bii dina dellu am,” loolu tekkoon na dëgg-dëgg ne wàll wépp ci sapitër bi dafa mel ni mooy wone saar yi ñeent fukk ba ñeent fukk ak juróom. Saar yi ñaar fukk ba ñaar fukk ak ñaar xamle nañu juddug Kirist ak deenam, noonu di tegtal jamono ji mujj ci ñaari at yi 1798 ak 1989 ci juddugam, te gannaaw loolu deenam ci bant ba moo tegtalee 22 Oktoobar 1844 ak yoonu Dibéer bi.

Aayaar ñaari-fukki ñett wax na ci boole gi nekkoon diggante Yawut ya ak Room, bi jëfandikoo nekke ci jaar-jaari rebellionu Makkabee yi. “Boole” bi ci jaar-jaar boobu dañu ko tektale ak at yi 161 ak 158 b. J.-K. Jaar-jaaru Makkabee yi dafay tektale rëdd wu biir, buy tàm balee ak ab “boole” diggante Room ak Yawut Makkabee yi, boole bi Yawut ya door, te mu mujjee ci Yawut ya yégle ne amuñu buur bu dul Seesaar. Aayaar ñaari-fukki ñett nag, lu wóor, topp na aayaar ñaari-fukki benn ak ñaari-fukki ñaar, te aayaar ñaari-fukki benn dafay xamle juddug Almasi bi, muy jamono juy wax ci jeexital yoon wi ci baat-u yonent, te aayaar ñaari-fukki ñaar dafay xamle bant bi, bi di tektal yoonu Dibeer.

Ci bant ba, Yude yi won César (Room) ne mooy seen buur, te “kóllère” bi ci saar fanweer ak ñatt bi di jox xamle tàmaliwaayu tànnug Yude yi ngir topp Room, ci wàll wi sax ak njëlbeenu waxtu bi Yude yi yéglee seen ngëneel ci Room. Jeexitalug Yude yi, ni ko bant ba tegtalee, topp na ko tàmaliwaayu booleb Yude yi ak Room.

Aayaat ñaar-fukk ak ñeent ba fukk ak ñett-fukk dañuy melal ñetti téeméeri ak juróom-benn-fukk at yi Roomu xëñkat yi moomoon ak kàttan gu gën a mag, dale ko ca xarebu Actium atum 31 laata Kirist juddu, ba ca yóbbu kër gu mag gi jógé Room dem Konstantinobol ca atum 330. Jamono ju ñetti téeméeri ak juróom-benn-fukk at jii dafa tegtal junni ak ñaar téeméeri ak juróom-benn-fukk at

yi Roomu paap yi moomoon ak kàttan gu gën a mag, te ñoom ñépp a ngi tegtal jamono ji ci aaya 41, ak boole bu ñetti wàll bi di am ci yoonu Dibéer bu nar a ñëw léegi, ba ci tëj gu mayooji.

Mboolem yépp yu yonent yi ci jaar-jaaru nettali bi nekk ci sarax bu fukk ak benn, ànd nañu ak juróom-benn xarit yu mujj yi ci Daniel fukk ak benn, waaye mooy jaar-jaaru yonent bi tambalee ci jamono ji mujj ji ci atum 1989, mi nga tegtal ci aaya ñeent-fukk ba agsi ci yoonu Dibeer bi ci aaya ñeent-fukk ak benn, moo doon “benn xaaj bu yonent yi ci Daniel buy jëm ci fan yu mujj yi.” Jaar-jaaru bi ñu bàyyi mu feesul ci aaya ñeent-fukk, mooy Peeñug Yeesu Kirist, bi ñu ubbi ba noppi ndaxte jamono ji jege na, tuuti laata xëccu àtte ba.

Dina nu jëfandikoo ci xët wi ci topp.

“Nun am ndigalu Yàlla ak seede si Yeesu Kirist, mooy ruuhu waxu yonent yi. Yenen yu amul njariñ ñoo nekk ci Kàddug Yàlla. Ñi gëstu ci Kàddu gi war nañu denc xel mu sell te leer. Duñu mukk may seen bakan bu jubadi ci lekk mbaa naan.”

“Su ñu defee lii, xel mi dina jàq; duñu man a muñ coono bu metti bi nekk ci xotte bu baax ngir gis njàngatug yooyu yiy jëme ci xew-xewu mujj yi ci tariixu àddina bii.

«Bu téer yi Daniel ak Pexe yi (Révélation) gëna xammee nañu leen bu baax, gëmkat yi dinañu am ab xew-xewu diine bu mel ni lu bees yépp. Dees na leen may ay gis-gis yu mel ni xel mi ubbeeku ci bunti asamaan yi, ba xol ak xel di nangu te fees ak jikko ji ñépp war a sàkk ngir man a jot ci barke bii di peyu ñi set ci xol.»

“Boroom bi dina barkeel ñi ñépp ñiy seet ak woyof te ak suufe ngir xam li ñu wone ci Peeñ mi. Téere bii dafay yor lu bare lool buy yóbbuwul ci dund gu dul jeex te fees dell ak ndam, ba tax ñépp ñiy jàng te seet ko ak cëru xol di jot barkeel bi ñeel ñi ‘dégg baat yi ci waxu yonent bii, te sàmm yi ñu bind ci biiram.”

«Benn mbir bu leer lañuy xam ci njàngum Peeñ mi — mooy ne jàppante bi nekk ci diggante Yàlla ak ñoñam, jege na lool te wóor na. »

“Am nax lëkku bu yém a ngi feeñ ci diggante àddina asamaan ak bii àddina. Yëf yi ñu wone Danyeel gannaaw ga ñu mottalee leen ak peel gi ñu jox Yowaana ca Dunu Patmos. Ñaari téere yii war nañu leen a seet bu baax te di leen jàng ak teey. Ñaari yoon Danyeel laaj na ne: ‘Ba kaña la di jëm ba jeexitalu jamono ji?’”

«“Dégg naa, waaye xamuma woon; ba noppi ma wax ne: Sama Boroom, lan mooy mujjug yii mbir? Mu ne ma: Demal sa yoon, Yàggin; ndaxte kàddu yi tëj nañu leen te sëllal nañu leen ba keroog mujj ga. Ñu bare dinañu leen setal, def leen weex, te natt leen; waaye ña bon dinañu jëf lu bon; kenn ci ña bon du ko xam; waaye ña xarañ dinañu ko xam. Te li dale ci waxtu wi ñuy dindi saraxu bés bu nekk, te ñu taxawal xaraan wi yóbbu tasaaro, dina am junni ak ñaar tééméer ak juróom-ñeent-fukk fan. Yaw a barkeel ki muñ, te agsi ci junni ak ñett tééméer ak juróom-ñett-fukk ak juróom fan. Waaye yow, demal sa yoon ba mujj ga; ndaxte dinga noppalu, te taxaw ci sa cér ci mujjug fan yi.”»

«Dafa doon la woon ne mooy Gaynde gi jóge ci giir gu Yuda te ubbil téere bi, ba noppi jox Yaxya peeñug li wara am ci fan yu mujj yii.

“Danyeel taxawoon na ci wàllam ngir yégle seedeem, miñ dañoo tëj ba ci jamono ji mujj, bi waree yégle ci sunu àddina yégleb malaaka bu njëkk ba. Yëf yii am nañu solo gu dul jeex ci fan yii mujj; waaye fekk ‘ñu bare dinañu leen sellal, setal leen ba ñu weex, te nattu leen,’ ‘waaye ñi bon dinañu jëf lu bon, te kenn ci ñi bon du xam dara.’ Lii dëgg la lool. Bakkkaar mooy jéggi yoonu Yàlla; te ñi bëggul nangu leer gi jëm ci yoonu Yàlla, duñu xam yégleb malaaka bu njëkk, bu ñaareel ak bu ñetteel bi. Téereb Danyeel ubbeeku na ci peeñug Yowaana, te yóbbu nu ba ci xew-xew yu mujj ci nettali àddina sii.”

“Ndax sunuy boka dinañu fàttaliku ne, nun dañuy dund ci biir ay njàqare yu fan yu mujj yi? Jàngleen Peeñu bi boole ko ak Daniyel. Jàngaleen yëf yooyu.” Testimonies to Ministers, 114, 115.